

The next step forward

Jaarverslag 2010

- Als vanouds vernieuwend
- Resultaten die tellen
- Drie ontwikkelsporen
- Jaarrekening 2010
- Afronding TMF
- The next step forward
- Het team 2011

Because you need it

Aqua for All
Koningskade 40
2596 AA Den Haag

T (070) 35 19 725
E info@aquaforall.nl
W www.aquaforall.nl

Rabobank 38 31 84 584
KvK 27248417
ANBI

Als vanouds vernieuwend

Kijkend naar de werkzaamheden voor de doelgroep - de allerarmsten in ontwikkelingslanden - was 2010 een jaar als voorgaande jaren. Aqua for All sloot voor circa vijf miljoen euro aan contracten af voor innovatieve en effectieve water- en sanitatieprojecten, onder andere met de watersector. Maar 2010 was ook het jaar voor het verzetten van de bakens en bezinning op een nieuwe koers en aanpak. In april werd namelijk duidelijk dat Aqua for All niet voldeed aan de eisen van de nieuwe subsidieregeling van het Directoraat-Generaal Internationale Samenwerking (DGIS). Daarmee kwam een voorlopig einde aan de vruchtbare faciliteit voor Publiek Private Partnerschappen (PPP), die Aqua for All met DGIS zes jaar lang kon bieden.

Evaluatie

In 2010 is de aanpak van Aqua for All door DGIS geëvalueerd. Het rapport dat een extern evaluatieteam in opdracht van DGIS - conform eerdere afspraken - over Aqua for All uitbracht, was bemoedigend. Het evaluatieteam formuleerde positieve conclusies over effectiviteit, efficiëntie en impact van Aqua for All en deed zinnige aanbevelingen voor de voortgang. De algehele teneur was om toch vooral door te gaan. Aqua for All heeft veel gesproken met haar stakeholders, met nieuwe fondsen én met DGIS over hoe dat het beste zou kunnen. In die zin was het in 2010 enerzijds *business as usual*, maar anderzijds was er alle reden voor *the next step forward*.

Drie ontwikkelsporen

De ontwikkelsporen die Aqua for All sinds enkele jaren heeft opgezet, zijn in belangrijke mate doorontwikkeld. Zij vormen de ruggengraat van de aanpak van Aqua for All.

- **AT for the BoP** (Appropriate Technology for the Base of the Pyramid): de ontwikkeling van toegepaste technologie voor de brede onderkant van de bevolkingspiramide vraagt om een bedrijfsmatige aanpak. Inmiddels is *business development* van afzonderlijk thema uitgegroeid tot hét handelingsprincipe voor alle drie de ontwikkelsporen van Aqua for All.
- **Recharge, retention and reuse (3R)**: waterconservering en regenwaterbenutting is met Nederlandse en internationale partners in 2010 uitgebouwd tot een ambitieus 3R-programma.
- **Nieuwe sanitatie**: hergebruik van nutriënten en energie staat centraal in dit ontwikkelspoor. Het Safi Sana-concept en het demonstratieprogramma rondom afvalwatermanagement met UNEP (United Nations Environmental Program) hebben nieuwe sanitatie een gezicht gegeven.

Naast de bedrijfsmatige aanpak die Aqua for All over het geheel nastreeft, besteden alle ontwikkelsporen nadrukkelijk aandacht aan capaciteitsopbouw, om de projectresultaten een zo duurzaam mogelijk karakter te geven.

Zie voor meer informatie over de drie ontwikkelsporen www.aquaforall.nl.

September: de stakeholdersmeeting

De bijeenkomst in het Watermuseum te Arnhem ging vooral over de kansen voor water en sanitatie voor *the Base of the Pyramid*. Myrtille Danse van het BoP Innovation Center leidde de bijeenkomst in met een presentatie over investeringen in de BoP. Daarna verdeelden de aanwezigen zich over zeven workshops die verschillende aspecten van de markt van de BoP bespraken, zoals de financiering, de rol van waterschappen, de stap van pilot naar opschaling en de rol van *water operator partnerships*. Aan het eind vertelde Ad van Wijk, oud directeur E-Concern en thans deeltijdhoogleraar duurzame energie, over zijn ervaringen. Er bleek opvallend veel analogie tussen energie en water voor de BoP.

De Rotary-clubs zijn gekozen tot Vrijwilliger van het jaar 2010.

Voorbeeld van een bijzonder PPP-programma

Al sinds 2005 heeft Aqua for All een partnerschap met Unicef en Wavin, dat succesvolle water- en sanitatieprojecten heeft ontwikkeld in Mali, Nepal en Papoea Nieuw Guinea. Partijen zoeken naar nieuwe wegen om verder te gaan. De jaarlijkse ruimte bij Wavin vertegenwoordigt een waarde van 200.000 euro, los van beschikbaar gestelde kennis in het veld. Het programma van deze PPP-constructie is inmiddels na vijf jaar de grens van twee miljoen euro gepasseerd.

Meer informatie is te vinden op
www.providingessentailsforchildren.com

Project Chamavita in Tanzania. Kinderen halen water bij een bron in de Usambara Mountains.

Publiek Private Partnerschappen met de watersector

Uiteraard is de samenwerking met de Nederlandse watersector ook in 2010 gecontinueerd. Vaak betreft het meerjarige projecten waar Aqua for All al in voorgaande jaarverslagen over schreef:

- Vitens-Evides International (VEI) zette via haar fonds *Water for life* haar activiteiten voort in Vietnam, Ghana, Mongolië, Malawi en Mozambique, met decentrale waterkiosken, openbare kranen en sanitatie.
- Waterbedrijf Groningen verlengde haar steun aan het uitbouwen van het keramische Tulipfilter van Basic Water Needs in Oost Afrika en India.
- Het programma van waterbedrijf PWN in Rwanda met partner AquaVirunga werd in 2010 voortgezet.
- Waterbedrijf WML ondersteunde voor het vierde jaar het AMREF-programma voor de Masai in Kenia.
- Diverse waterschappen (Groot Salland, De Dommel, Stichtse Rijnlanden, Rijn & IJssel) boden steun in onder andere Zuid Afrika en Nicaragua.
- Bijzonder was de hulp van hoogheemraadschap Delfland aan het RAIN-programma met het ontwikkelen van een keuze-instrument voor waterbronnen.
- Waterschap Velt en Vecht heeft via Aqua for All belangrijke steun gegeven aan een AMREF-project in zuidoost Tanzania.

- Aqua for All heeft het stedelijke waterbeheerprogramma van hoogheemraadschap Schieland & Krimpenerwaard en Witteveen+Bos in Bangerpolder in Indonesië versterkt met de financiering van een drinkwater- en sanitatieplan.
- De marketingstudie *Access to safe water for the BoP* is in 2010 gestart met steun van VEI, PWN, Wb Groningen en Norit.
- Met Hatenboer-Water is een vervolg gegeven aan het *Drinking with the wind* programma in Indonesië.
- Kennisinstellingen en adviesbureaus lieten zich evenmin onbetuigd. Het meerjarige research programma naar keramische potfilters in samenwerking met de waterleidinglaboratoria, alsmede het onderzoek naar effectieve desinfectiemethoden voor decentrale kleinschalige waterzuivering en huishoudelijk gebruik met Witteveen+Bos, zijn daar voorbeelden van. KWR rondde haar tweejarige steun aan het 3R-programma af met oplevering van een interessante toolbox voor de zuidelijke partners, waarmee zij kunnen berekenen hoeveel water wordt opgeslagen in een zanddam.

Het moge duidelijk zijn: 2010 was een vruchtbaar PPP-jaar.

Resultaten die tellen

Voorzieningen	Bereikt aantal mensen in 2010	
Drinkwater		
Voorzieningen binnen MDG criteria	159.492	65%
Voorzieningen buiten MDG criteria	34.665	14%
Voorzieningen voor schoolkinderen	50.831	21%
	244.988	
Sanitatie		
Prive voorzieningen	39.803	45%
Voorzieningen voor schoolkinderen	35.249	40%
Publieke of demonstratie toilet	13.507	15%
	88.559	
Waterbeheer	5.086	

Water for Life, schoolhygiëne en sanitatie Zuid Mozambique

Twee nieuwe Smart Solution boekjes

Aqua for All was zeer nauw betrokken bij de uitgave van twee nieuwe *Smart Solutions* boekjes. Deze serie bestaat inmiddels uit zes thematische boekjes en is een initiatief van het NWP-NGO Platform. Beide boekjes zijn te bestellen bij www.kitpublishers.nl.

In het voorjaar kwam *Smart Disinfection Solutions* uit. Het laat zien welke oplossing wanneer te gebruiken is. Dit wordt verder uitgewerkt in een keuzegids die voor Akvo in ontwikkeling is. Het boekje is het resultaat van twee jaar voorbereiding met de werkgroep Desinfectie en het werk van twee internationale studentes. Witteveen+Bos en Betascope gaven volop steun. De geplande lancering tijdens het IWA-congres in Girona, Spanje, werd letterlijk overschaduwd door een aswolk uit IJsland.

Op Global Handwashing Day (15 oktober) werd *Smart Hygiene Solutions* gepresenteerd, ondermeer gepromoot door Unilever. Hygiëne is de meest kosteneffectieve manier om diarree te bestrijden. Het boekje beschrijft op een toegankelijke manier de meest belangrijke methoden en tools om hygiëne in ontwikkelingslanden te verbeteren.

Feiten en cijfers 2010

- Het projectdoel van het Millenniumakkoord 2009-2010 ligt op koers. Met de projecten heeft Aqua for All bijna 750.000 mensen bereikt, waarvan 57 procent voldoet aan de formele criteria van WHO/Unicef. Voorzieningen voor schoolkinderen (25 procent) tellen bijvoorbeeld niet mee, maar zijn wel belangrijk. Aqua for All stelt zich ten doel om 804.000 mensen te bereiken. In 2011 kan nog een deel van de verworven subsidie besteed worden.
- Ruim 60 procent van alle particuliere inkomsten bij Aqua for All komt uit de watersector en van aan haar gelieerde stakeholders; zo'n 25 procent komt van particuliere initiatieven (inclusief Wandelen voor Water). De rest is geworven in samenwerking met niet-gouvernementele organisaties (ngo's).
- In meer dan de helft van de projecten werd substantieel aandacht besteed aan sanitatie.
- Ruim 30 procent van de projectbudgetten was bestemd voor capaciteitsopbouw en voorlichting. Van de beoordeelde grote projecten besteedt 96 procent structureel aandacht aan capaciteitsopbouw.
- Via Aqua for All zijn ruim 7.800 experturen ingezet. Aan kleine projecten besteedde vooral het bureau zelf adviesuren.
- Selectieadviseurs beoordeelden 45 grote projecten ondermeer op haalbaarheid, technische en sociale aspecten, projectorganisatie en de mogelijkheid om kostendekkend te werken. Op zwakke punten werden verbetertrajecten afgesproken. Een aantal projecten viel af vanwege de kwaliteit, maar veel projecten konden geen steun krijgen omdat het subsidiegeld eindig was.

Ontwikkeling bureau Aqua for All

Niet alleen Aqua for All als geheel verzette de bakens, dat deden ook enkele medewerkers: Elise Brandwijk, Mark Rietveld en Agnes Delvaux zochten nieuwe uitdagingen buiten de organisatie. Extern adviseur Maarten Kuijpers nam de Kiosk-taken van Elise tijdelijk over, de andere plekken worden in 2011 opgevuld.

Na een zeer gewaardeerd onderkomen van acht jaar bij KWR in Nieuwegein, verhuisde Aqua for All in juli naar Den Haag. Daar vond het bureau een efficiënte en gezellige plek in het karakteristieke gebouw van de Unie van Waterschappen, centraal gelegen tussen diverse stakeholders als overheid, bedrijfsleven en de ontwikkelingssector. Een bewuste strategische zet, die goed heeft uitgepakt.

Maart: Wandelen voor Water

De campagne inspireert ruim 18.000 kinderen van groep 7 en 8 van de basisschool tot deelname aan de campagne. De sponsorloop bracht dit jaar het recordbedrag van 1,2 miljoen euro op, inclusief de verdubbeling van Aqua for All voor projecten. Met deze opbrengst krijgen 110.000 mensen in ontwikkelingslanden toegang tot veilig drinkwater of betere sanitaire voorzieningen. Akvo heeft in overleg met Aqua for All de coördinatie op zich genomen voor Wandelen voor Water Internationaal. In 2011 wordt onder andere gelopen in Zuid Afrika, de Verenigde Staten, het Verenigd Koninkrijk en Malta. Het begin is er!

Kinderen van de openbare basisschool Bijlmer 3 presenteren trots het resultaat.

Bedankt Wim!

Wim van Gelder droeg na acht jaar zijn bestuursvoorzitterschap over, de

statuten zijn hierin onverbiddelijk. Aqua for All is Wim zeer erkentelijk voor zijn betrokkenheid bij Aqua for All sinds de oprichting in 2002 en zijn wijze van besturen: luisterend, toetsend, doelgericht. Hij opereerde vooral achter de schermen, bescheiden en beminnelijk, verbindend en adviserend. Voor Aqua for All een betrouwbare steun in de opbouwfase en een fijne man om mee te werken.

Wim, acht jaar voorzitterschap, acht jaar groei: wat waren voor jou hoogtepunten?

'Wandelen voor water is uitgegroeid tot een niet meer weg te denken manifestatie, die op voortreffelijke wijze laat zien hoe goed we de watervoorziening en riolering in Nederland hebben georganiseerd en hoe slecht vele miljarden mensen het hebben. Ook het Wereld Waterdag Congres staat als een huis, elk jaar weer. Maar het hoogtepunt was toch het jubileumjaar. Aqua for All stond op de kaart, het Safi Sana-concept is er uit voortgekomen.

Hoe zie je de toekomst van Aqua for All? Een tip?

'Koester de makelaarsrol, de verbinding leggen tussen partijen, samenwerken, synergie zoeken. Goed voor de Holland BV, goed voor de allerarmsten'.

Welkom Annemarie!

Wim van Gelder droeg het bestuursvoorzitterschap over aan Annemarie Moons, dijkgraaf van waterschap Vallei & Eem.

Annemarie, waarom ben je voorzitter van het bestuur Aqua for All geworden?

'Ik houd van pragmatische idealisten. Aqua for All is meer dan een netwerker, ze realiseren ook zaken. Ze hebben de publieke watersector een impuls gegeven om haar rol op zich te nemen.'

Ondanks het succes kreeg Aqua for All geen nieuwe subsidie. Hoe zie je de financiële toekomst?

'Ik heb vertrouwen in het businessplan zoals we dat voor de komende jaren hebben goedgekeurd, al zal het spannend worden. Ik wil graag met DGIS bezien hoe we de meerjarige effectiviteit - bereikt via de PPP-faciliteit die Aqua for All biedt - kunnen behouden.'

Hoe zie je je eigen rol?

'Ik zie een duidelijke rol voor Aqua for All in het uitwerken van de Watervisie 2020, zoals door de sector opgesteld. Maar Aqua for All zal zich moeten verbinden met andere partijen om sterker en nog slagvaardiger te worden. Daar zet ik me voor in'.

Aqua for All ontwikkelsporen

- AT for the BoP
- Recharge, retention and reuse
- Nieuwe sanitatie

AT for the BoP

Ontwikkeling van toegepaste technologie voor de brede onderkant van de bevolkingspiramide.

De WRR bracht in 2010 het rapport *Minder pretentie, meer ambitie. Ontwikkelingshulp die verschil maakt* uit. De WRR ziet economische ontwikkeling als het meest effectief voor armoedebestrijding. Dat standpunt onderschrijft Aqua for All. Door middel van business development wil Aqua for All meer mensen blijvend aan veilig drinkwater en sanitatie helpen. Hierin passen de activiteiten om te helpen bij het ontwikkelen van *Appropriate Technology (AT)* voor mensen aan de onderkant van de samenleving, *the Base of the Pyramid (BoP)*.

Marketingstudie naar Access to safe water for the BoP

Dankzij Aqua for All en haar 300in6-partners SDC en Connect International kon een Marketingstudie worden gedaan naar mogelijkheden om de allerarmsten, *the base of the pyramid*, duurzaam toegang te bieden tot veilig drinkwater en sanitatie. De resultaten van deze studie zijn inmiddels gepubliceerd.

Een daaropvolgende activiteit om te komen tot bruikbare businessmodellen, was de deelname in 2010 aan een internationaal marketingonderzoek van Hystra, een Franse consultant die bedrijfsmatig en sociaalgericht werken combineert. Dit onderzoek richt zich nog specifiek op de toegankelijkheid van veilig water voor de BoP en opschaling van succesvolle oplossingen. De toegevoegde waarde van Aqua for All bestaat uit de inbreng van kennis uit de eerdergenoemde studie en de deelname van enkele Nederlandse bedrijven, naast Engelse en Franse participanten in de studie. Het onderzoek identificeert de meest succesvolle benaderingen van deze markt, alsook de obstakels die herhaling van zo'n aanpak in de weg staan. De studie wordt uitgevoerd in samenwerking met BoP Innovation Center en onze partners in 300in6. De drie waterleidingbedrijven VEl, PWN en Wb Groningen plus Norit doen mee, om zo hun strategische keuzes voor de BoP te kunnen maken. Aqua for All ontving voor dit programma op de valreep van 2010 een subsidie van Partners voor Water. Het eindrapport wordt medio 2011 verwacht.

Maart: Wereld Waterdag congres 2010 Amsterdam

In het zeer drukbezochte middag- en avondprogramma met WaterNet Amsterdam als gastheer, stond samenwerking tussen de ontwikkelingssector en het bedrijfsleven centraal. Innovaties kwamen ruimschoots voor het voetlicht. Het thema van de avond *WASH: Business or Charity?* sloot goed aan bij de interesse van de jonge professionals en studenten. Het was ook gelukt om bedrijven als Shell, Unilever, Friesland Campina, de Rabobank, Landuistrie en Partnering for Prosperity te betrekken bij Wereld Waterdag. Aqua for All, voor de vierde keer organisator samen met NWP en Unicef, had de *battle of concepts* gesponsord. De *battle* leverde een verrassende oogst op van 64 marketingideeën voor het bedrijfsleven. Winnaar werd het Plug-in-sanitatieproduct, dat inmiddels samen met een kartonfabrikant is doorontwikkeld.

Foto's (van boven naar onder): Hadassa de Boer interviewt Joppe Cramwinkel van Shell; enthousiaste deelnemers aan een van de workshops; directeur Sjef Ernes reikt de prijs uit aan het winnende Plug-in-team.

300in6

Driehonderd miljoen mensen in zes jaar tijd helpen aan beter drinkwater, door middel van kleinschalige zuiverings-systemen: dat is het doel van 300in6. Aqua for All is actief als participant en ondersteuner van 300in6. In 2010 verscheen de brochure *Safe water at the Base of the Pyramid*, waarin de focus ligt op het promoten van opschaling van decentrale waterzuivering en vernieuwende vormen van waterdistributie. Daarnaast stimuleert de brochure het gebruik van huishoudelijke apparaten om veilig water voor consumptie te garanderen.

Aqua for All ondersteunt al jaren het succesvolle Tulip-filter. De ontwikkeling daarvan is afgerond en het zeer betaalbare filter (tien euro) wordt inmiddels op meerdere continenten gebruikt. Ook tijdens de aardbevingsramp in Haïti in 2010 bewees het filter zijn nut, hoewel het niet speciaal voor rampen ontwikkeld is. In oktober 2010 heeft Basic Water Needs in India een nieuwe productiefabriek geopend, die 40.000 filters per maand kan leveren.

Op het vlak van lokale distributie zijn de *public service blocks* van Safi Sana met hun waterverkoop en het kiosken-model van VEI interessant. Compacte zuiveringstechnieken zoals toegepast bij de Perfector-versies, Najade en allerlei omgekeerde osmose-applicaties, zijn geschikt om dorpen en semi-urbane gebieden aan betrouwbaar water te helpen.

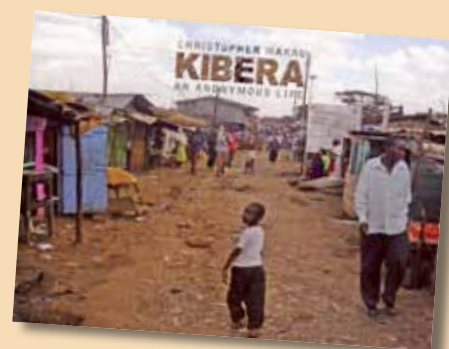
Innovatief is ook de aanpak van *Drinking with the wind*, een ontwikkeling van Hatenboer-Water in samenwerking met ondermeer de Technische Universiteit Delft. Met de installatie, een combinatie van een windmolen met zonnepanelen en een ontziltings-

pomp, kan men zonne- en windenergie gebruiken om brak of zout water te ontzilten ten behoeve van de watervoorziening van een groep tot 2.300 mensen. Door het gebruik van natuurlijke elementen (zon, wind en zeewater) wordt het mogelijk om veilig drinkwater en elektriciteit te produceren op plaatsen waar dat eerder niet kon. Inmiddels is het eerste model in Indonesië geplaatst op het eiland Semau, waar het drinkwater maakt van zeewater. Het water hoeft nu niet langer met boten vanaf de vaste wal aangevoerd te worden. De combinatie van windmolen en ontziltingspomp, toegepast in een parallel lopend programma van TU-Delft en stichting Daryeel in Somaliland, won in november 2010 een TEDxAward, een geweldige opsteker voor deze techniek! Meer informatie op www.drinkingwiththewind.nl. Eerder al, in 2007, is Hatenboer in Kenia gestart met het leveren van ontzilt grondwater aan hotels. Deze op omgekeerde osmose gebaseerde waterzuiveringsfabriek is inmiddels voor de derde keer uitgebreid.

Kibera, an anonymous life

Tijdens het Wereld Waterdag congres werd het boekje *Kibera, an anonymous life* gepresenteerd. Het toont het leven in Kibera, Nairobi, een van de grootste sloppenwijken ter wereld, vanuit het perspectief van de jonge bewoner Christopher. Het boekje bespreekt water en sanitatie, maar dit keer géén getallen, doelstellingen, successen of mislukkingen. De foto's en teksten gaan over het dagelijks leven in de slums, over eten en afval, over vervoer en modder, over water en geen wc, over werk en geen werk, over wanhoop en hoop: over Christopher en zijn leven in Kibera. Met de verkoop van het boekje wil hij zijn studie betalen. Aqua for All, Peepoople en Simavi maakten de druk van het boekje mogelijk.

- AT for the BoP
- Recharge, retention and reuse
- Nieuwe sanitatie

Recharge, retention and reuse (3R)

Waterconservering en regenwaterbenutting

Aqua for All is penvoerder van een klein consortium, dat de haalbaarheid onderzoekt van (tijdelijke) zoetwateropslag in de grond als middel tegen zoutindringing. Een wezenlijke vraag, omdat stijging van het zeeniveau als gevolg van klimaatverandering tot vernietiging van zoetwatervoorraden kan leiden.

Mei: Kioskdag

Op 28 mei organiseerden Impulsis, Akvo en Aqua for All de tweede water- en sanitatedag voor kleine particuliere organisaties. Ditmaal ging het over drinkwaterkwaliteit en hygiëne, niet toevallig de onderwerpen van twee nieuwe *Smart Solution* boekjes. Jan Heeger, consultant voor Unicef in Afrika, verzorgde de inleiding. Het thema was een eye-opener voor veel van de dertig deelnemers, die diverse praktische tips kregen aangereikt.

De Kioskdag trok weer veel belangstellenden.

Aqua for All was daarom verheugd over de toekenning door Partners for Water van een onderzoeksbudget naar grondwaterinfiltratie in kustgebieden, samen met het 3R-collectief (Acacia, MetaMeta, RAIN en IGRAC).

De zoetwaterbuffer wordt nog steeds weinig toegepast, maar kan een goed lokaal middel zijn als de waterbehoefte groot is en de zeespiegelstijging een bedreiging vormt. Daarbij gaat het niet om grootschalige duininfiltraties, maar om technieken met een kleine investering, die door herhaling worden opgeschaald. Het project start met een onderzoek in kustgebieden van Mozambique, Kenia, Bangladesh en India (Tamil Nadu). Voor elk gebied wordt een geschiktheidskaart gemaakt voor verschillende methoden, gebaseerd op de vraag, de afwezigheid van goedkope alternatieven en de toepasbaarheid voor de verschillende 3R-technieken.

Dit project is een voorbeeld van hoe het 3R-initiatief de opvang en opslag van regenwater wil promoten. Aqua for All stimuleert ook andere projectpartners om deze technieken te gebruiken. Een voorbeeld daarvan is een project van Woord en Daad in Burkina Faso, waar met infiltratiedammen het grondwater wordt aangevuld. Het is niet alleen technisch maar ook in sociaal opzicht een leerproces, want er moet weerstand worden overwonnen bij de lokale bevolking, die het water liever niet in de grond ziet verdwijnen maar direct wil gebruiken.

Nicaragua - La Libertad

In 2005 is Aqua for All gestart met het succesvolle project van waterschap De Dommel en hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden voor het verbeteren van de waterkwaliteit van de rivier, waaruit de stad Matagalpa een deel van het drinkwater zou kunnen halen. Het gaat daarbij vooral om het voorzuiveren van het afvalwater van de koffieplantages.

Sinds 2009 zijn het waterschap Rijn en IJssel en de stad Doetinchem een vergelijkbaar project bij het stadje La Libertad begonnen. Hier gaat het om verontreiniging uit

de goudverwerking, het in de natuur aanwezige arseen en huishoudelijk afvalwater. In de voorfase is de problematiek in beeld gebracht. Waterbedrijf Vitens heeft ondersteuning geboden aan het beheer van de drinkwaterzuivering en er zijn arseenfilters geïntroduceerd. Afvalwater wordt nu eerst gezuiverd voordat het de rivier in stroomt. Andere steden hebben grote interesse in de aanpak, zodat de rivier weer bruikbaar wordt voor de drinkwatervoorziening. Aqua for All leverde een bijdrage van 24.500 euro.

Latrine in aanbouw.

Veldbezoek aan Tanzania

Met het waterschap Velt en Vecht en AMREF bezoekt Aqua for All-medewerker Mark Rietveld het achterland van het plaatsje Mtwara in het uiterste zuidoosten van Tanzania. Doel van het bezoek was om de mogelijkheden te bekijken voor technische ondersteuning van het drinkwater- en sanitatieproject van AMREF. Het project richt zich in eerste instantie op het diepe grondwater. Het waterschap helpt om met de beschikbare informatie een goede analyse te maken van de plekken waar voldoende grondwater beschikbaar is. In veel gevallen zal onttrekking van grondwater echter niet de beste oplossing zijn, omdat er onvoldoende water of brak water is, of omdat winning te duur wordt. Alternatieven zijn dan regenwateropvang of zanddammen waarmee water kan worden vastgehouden.

Het project besteedt ook veel aandacht aan sanitatie: bewustwording op het gebied van hygiëne, het bouwen van latrines op huishoudniveau, maar ook ontwikkeling van bedrijfjes op kleine schaal voor het produceren van de benodigde cementen vloerplaten met voetsteunen. Zo kunnen de latrines ook na afloop van het project op dezelfde manier gemaakt worden.

Dankzij dit veldbezoek kan de expertise van het waterschap goed worden afgestemd op de vraag om capaciteitsondersteuning van het lokale kantoor in Mtwara. Er ligt een plan voor technische assistentie als begin van een vruchtbare samenwerking in de komende jaren.

Februari: werkbezoek en capaciteitsopbouw Tanzania

In februari brachten bureaumedewerkers Elise Brandwijk en Dick Bouman een werkbezoek aan een aantal projecten in Tanzania. Dergelijke werkbezoeken zijn een combinatie van kennismaking, veldbezoekjes, controles, uitwisseling van ideeën, training en het vinden van oplossingen. In een aantal gevallen week de realiteit flink af van wat op papier was gepresenteerd. Met name de projecten rond het stadje Same vroegen veel aandacht. Enkele projecten zijn mede door het bezoek vlot getrokken en hebben later in het jaar 'water opgeleverd'. Het werkbezoek kreeg in november opvolging in de vorm van een training van de geofysische verkenninggroep van het Pangani Waterschap, verzorgd door Aqua for All/PWN-expert Harry Rolf.

April: de Expertbijeenkomst

Ruim dertig experts van Aqua for All kwamen bijeen om ervaringen te delen. Peter Hiemstra van de werkgroep Desinfectie gaf een presentatie over het nieuwe *Smart Solutions* boekje. Bas Heijman vertelde over de werkzaamheden van de Ceramic Potfiltergroep. Uit beide presentaties werd duidelijk, dat experts uit de Nederlandse watersector een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan vraagstukken die in ontwikkelingslanden spelen. Ook voor de particuliere initiatieven betekenen de waterexperts veel, zo bleek uit de presentatie van Elbrich Spijksma, expertcoördinator van Aqua for All. Er is veel animo bij de experts om kennis en kunde over water en sanitatie te delen. Tegelijkertijd constateerde Aqua for All dat het niet eenvoudig is om vraag en aanbod bij elkaar te brengen. Internet gaat hier met een digitaal loket soelaas bieden.

Brabant Water-expert Jos van de Graaf bezoekt zijn collega's op Pemba.

- AT for the BoP
- Recharge, retention and reuse
- Nieuwe sanitatie

Nieuwe sanitatie

Hergebruik van nutriënten en energie

In nieuwe sanitatie staat het hergebruik van nutriënten en energie centraal. Een marktgerichte ontwikkeling, die Aqua for All van harte ondersteunt. Daarnaast zijn er tal van andere projecten die puur gericht zijn op de aanleg of verbetering van sanitaire voorzieningen.

Ghana - Safi Sana: ontwikkeling afzetmarkt biogas en organische mest uit excreta

Safi Sana in Ghana is deels non-profit en deels winstmakend opgezet. Het non-profit deel betreft het stimuleren van gecombineerde publieke waterkiosken en toiletvoorzieningen, waar bewoners uit de sloppenwijken tegen een kleine vergoeding gebruik van kunnen maken. Met de opbrengst kan het servicepunt voor water en sanitatie kostendekkend worden beheerd. Dit concept wordt op veel plaatsen in Afrika toegepast, maar kent tal van problemen in beheer, management en dekking van initiële investeringskosten. Reden om aandacht te besteden aan verbetering van het managementconcept (franchise-formule).

Biogas vergister in aanleg in Accra, Ghana

Door te zoeken naar afzetmogelijkheden voor excreta en urine ontstaat een economische prikkel, die sanitatie aantrekkelijk(er) moet maken. Deze uitbreiding is mogelijk gemaakt door een startfinanciering van Aqua for All uit haar vijfjarig jubileumproject in 2007. Urine is rijk aan nutriënten en van fecaliën kan biogas worden gemaakt. De ontwikkeling van een afzetmarkt voor meststoffen en energie uit afval en sanitatieproducten is essentieel. Daarbij moet de organische mest commercieel concurreren met kunstmest, die zwaar gesubsidieerd wordt door overheden. Ook moeten vooroordelen over stank, boze geesten, ziekteverwekkers en de vorm van het aanbod worden overwonnen.

Dit onderzoek krijgt een extra impuls dankzij een subsidie die Safi Sana eind 2010 ontving van Partners voor Water. De ontwikkeling van verwerking van excreta, slib en organisch afval tot mest en biogas voor de agrarische en huishoudmarkt, geschiedt samen met businesspartners. Datzelfde geldt voor de ontwikkeling van de markt zelf. Dankzij het parallel lopende TPP-programma (bevordering samenwerking overheid, private sector én ngo's als derde partner) is financiering verkregen van de African Development Bank voor toepassing van het Safi Sana-concept in Accra.

Nepal - achtergebleven regio's

In Nepal bood Aqua for All financiële steun aan Unicef voor een groot drinkwater- en sanitatieproject in achtergebleven regio's, door verdubbeling van donaties van Wavin, Stichting 2015 en twee particulieren. De Stichting 2015 krijgt op haar beurt geld van de gemeente Hardenberg vanuit het dividend dat Vitens uitkeert aan haar aandeelhouders. Het Unicef-project is vernieuwend, omdat het sanitatie promoot via de wervende kracht van scholen en media. Deze *social marketing* benadering wordt ook als *School Led Total Sanitation* aangeduid. Doordat kinderen datgene wat ze

op school leren en toepassen vaak ook thuis overbrengen, is de impact van het project groot. Doel van het project is het volledig uitbannen van het doen van behoeftes in het openbaar. Met een bedrag van 655.000 euro zijn in drie jaar tijd al 34.000 mensen van drinkwater en 65.000 mensen van sanitatie voorzien. Dat laatste aantal zal nog flink toenemen, omdat een dorp pas meetelt als de doelstelling is bereikt en veel dorpen zijn al meer dan halverwege. De fysieke investeringen in de bouw van latrines zijn voor het grootste deel door de begunstigden zelf gedaan.

Het WioLab-programma richt zich op verbetering van afvalwatermanagement, ter voorkoming van watergerelateerde ziektes.

December: werkbezoek Kenia

Het bezoek dat Sjef Ernes en Elbrich Spijksma in december aan Kenia brachten, stond in het teken van de ontwikkeling van het nieuwe sanitatie programma. Met het United Nations Environmental Program (UNEP) zijn verkennende gesprekken gevoerd over een mogelijk vervolg van hun vierjarige WioLab-samenwerking met een nieuw, gezamenlijk sanitatie- en afvalprogramma. Naast innovatief afvalwatermanagement staat nu vooral het terugwinnen van nutriënten centraal. In Nairobi bezochten zij verschillende sanitatieprojecten van partnerorganisaties als AMREF en Plan International. Veel stedelijke sanitatieprojecten blijken in hun opschaling te worden gehinderd door het ontbreken van goede mogelijkheden voor afvoer en verwerking van afval. Samenwerking op het vlak van terugwinning van nutriënten kon dan ook op een warm welkom rekenen.

Kenia - Merti schoolproject

In 2005 kreeg Aqua for All een vraag van de katholieke werkgroep MOV in Eindhoven om steun te geven aan een plan om in het dorp Merti de voorzieningen op de katholieke en islamitische meisjesscholen te verbeteren. Een mooie vorm om aan vredesopbouw te doen en tegelijkertijd een eerbetoon aan de overleden Nederlander Fons Hoerberichts, zo was de gedachte. De beantwoording van de ogenschijnlijke simpele hulpvraag vergde uiteindelijk een lange adem. Aqua for All prijst de vasthoudendheid van alle partners, waaronder de MOV-groep zelf en Cordaid. Aqua for All verzorgde eerst een adviesmissie, daarna kwam een Keniaanse mediator vanwege politieke strubbelingen en conflicterende

belangen, en ten slotte volgde weer een adviesmissie met nieuwe, gemotiveerde lokale partners. In mei 2010 kwam het plan rond en eind 2010 waren beide kostscholen voorzien van goed water en was het sanitair op de islamitische school verbeterd. Het aantal meisjes is nu nog beperkt tot 247, maar met de voorzieningen hopen de scholen weer snel meer leerlingen aan te trekken. Het resultaat mag er zijn. De aanhouder wint.

De trotse eigenaren van een watervoorziening.

Bangladesh - Overstromingsveilige voorzieningen

De delta van Bangladesh wordt jaarlijks geteisterd door overstromingen. De bewoners zijn aan die situatie gewend, maar door de klimaatverandering wordt de watertoevoer steeds extremer. Het Cordaid-project zorgt voor de sanitaire voorzieningen bij scholen. Deze worden op hoge palen gebouwd, zodat het water er onderdoor kan. Normaal worden die voorzieningen alleen door de scholen

gebruikt, maar bij overstromingen kan iedereen er gebruik van maken. Van de centrale voorzieningen gaat een voorbeeldwerking uit voor de bouw van latrines bij huizen in de dorpen. Met een budget van 300.000 euro worden 30.000 schoolkinderen bereikt. Naar verwachting zullen ruim 70.000 dorpingen zelf latrines gaan bouwen.

Ethiopië - Kale Heywet water- en sanitatieprogramma

De laatste twee jaar is Tear één van de grootste project-begunstigers geweest van Aqua for All, met een project in Oeganda en een in Ethiopië. Met deze twee projecten maakt Tear een bijzonder positieve indruk voor wat betreft monitoring, verantwoording en transparantie. Bij het plattelandsproject in de regio Asmara in Ethiopië is de beoogde 20 liter per persoon duidelijk niet haalbaar; men kiest voor een eerlijke verdeling van de schaarse middelen voor iedereen. Ook wat sanitatie betreft geeft men aan dat de lat minder hoog moet worden gelegd. De mensen werken stapje voor stapje toe naar verbeterde sanitatie: eerst een latrine die nog niet helemaal voldoet, later verbeteringen aanbrengen. Met 1,2 miljoen euro worden 45.000 mensen aan drinkwater geholpen en 31.500 aan sanitatie.

Zuid Afrika - Ecosanitatie

Waterschap Groot Salland is al jaren actief in het stroomgebied van de rivier de Incomati. Eén van de aandachtsvelden is sanitatie. In een school is ecosanitatie geïntroduceerd, een geslaagde proef. Het idee van watergespoeelde toiletten, waarbij urine en uitwerpselen worden gescheiden, bleek niet te werken vanwege een watertekort. De droge toiletten werden verbeterd, waarbij de urine wordt gescheiden en de uitwerpselen terecht komen in een jute zak in een geventileerde 'kelder'. Het project is vooral gericht op hergebruik van grijs water en urine voor de schooltuinen. Het surplus aan urine levert men aan suikerrietboeren. De zakken worden gecomposteerd voor hergebruik in suikerriettuinen. Men is ook in gesprek met een suikerfabriek die de zakken kan gebruiken voor de productie van bio-briketten.

Financieel jaarverslag

Toelichting

In financiële termen was 2010 een jaar als andere jaren. Aqua for All koppelde 2,6 miljoen euro aan financiering uit de private bijdragen van bedrijven en instellingen en 3,6 miljoen euro aan DGIS-financiering in diverse PPP-constructies. Een deel daarvan betreft afronding van meerjarenprogramma's met 'oud TMF-geld'. Het grootste deel is echter gefinancierd met de bijdrage uit het Millennium Akkoord 2009-2010.

De besteding aan projecten ligt ten opzichte van voorgaande jaren ruim 1,5 miljoen euro lager. Dit is het gevolg van de stop die Aqua for All heeft ingevoerd op de indiening van nieuwe projecten, na het mislopen van MFS-financiering. In overleg met DGIS is besloten om bij de besteding van de beschikbare gelden de projecten een half jaar langer - tot juni 2011 - de tijd te gunnen om tot een goede afronding te komen. Ultimo 2010 is nog ruim 900.000 euro te besteden, waarvan 615.000 voor programma's die in 2009 en 2010 zijn gestart en worden afgerond in 2011. De rest van het bedrag is gereserveerd voor de bureauwerkzaamheden die horen bij de eindrapportages en evaluaties.

De bureaunkosten vielen lager uit dan begroot, door besparingen op de landelijke coördinatiekosten van Wandelen voor Water en door kleine bezuinigingen. Ook het niet doorgaan van MFS-financiering heeft geleid tot incidentele besparing op voorziene kosten. De overhead - bijna 13 procent - bleef daarmee ook in 2010 onder de gewenste 15 procent, ondanks het lagere investeringsniveau. Het jaarsalaris van de directeur bedroeg 94.677 euro. De leden van het bestuur vervullen hun functie allen onbezoldigd.

Water geeft ook veel plezier!

Afronding TMF: een evaluatie

Aqua for All is in 2002 door de watersector opgericht om middelen en expertise bijeen te brengen voor ontwikkelingsprogramma's op het gebied van water en sanitatie voor de allerarmsten. Aanvankelijk begonnen op basis van bijdragen uit de watersector, ontving Aqua for All van 2005 tot 2010 bovendien subsidie van DGIS ter versterking van het initiatief van de watersector. Het verslagjaar was het laatste jaar waarin overheidsgeld uit de Thematische Medefinanciering (TMF) is ingezet voor lopende projecten als de bekende 'verdubbelaar': de hefboom voor de realisatie van projecten, met cofinanciering tot vijftig procent door private partijen.

DGIS/Aqua for All waren vooraf overeengekomen dat Aqua for All periodiek geëvalueerd zou worden om hieruit lering te trekken voor de toekomst. Toen het onderzoek over de periode 2005-2008 startte, wist Aqua for All nog niet dat zij niet meer in aanmerking zou komen voor de nieuwe MFS2-regeling 2011-2015. Toch was de evaluatie zeer nuttig en kon Aqua for All de conclusies en aanbevelingen gebruiken voor het bepalen van haar koers. Het evaluatieteam oordeelde positief op de criteria effectiviteit, efficiëntie en impact.

Op het vlak van *effectiviteit* stelden de onderzoekers dat Aqua for All resultaten heeft geboekt in de toename van het aantal mensen dat toegang kreeg tot water en sanitatie. Daarbij gaat het voor drinkwater ruwweg om 1,2 miljoen mensen en voor verbeterde sanitatie om 200.000 mensen. Voor drinkwater overtreft Aqua for All daarmee de doelstelling met 20 procent. Op het gebied van sanitatie is de doelstelling van 750.000 mensen echter niet gehaald.

Wat *efficiëntie* betreft is het evaluatieteam van mening dat Aqua for All een goed gebruik maakt van haar middelen. Er is een goede balans in de programma's tussen kosten en opbrengsten. Het team constateert bovendien dat Aqua for All haar uiterste best doet om een resultaatgerichte cultuur te ontwikkelen bij de uitvoerende partners. Soms beschikken deze echter nog niet over geschikte systemen en vaardigheden voor management rapportages; een extra stimulans om juist daarop te ondersteunen in plaats van af te wijzen.

Door de zeer gevarieerde omstandigheden waarin Aqua for All werkt, met verschillende partners en verschillende financiers, is *de impact* van het werk van Aqua for All vaak groter dan uit de directe output is op te maken, aldus het evaluatieteam. De toegevoegde waarde van Aqua for All blijkt ook uit het bij elkaar brengen van initiatieven die de uitwisseling van kennis bevorderen. Bovendien waarderen de onderzoekers dat Aqua for All de ingediende projecten vanaf binnenkomst tot eindevaluatie toetst op kwaliteit. Goed voor financiers, partners en... de begunstigden zelf.

Het eindrapport *Evaluation Aqua for All (A4A)* kwam in juni 2010 uit.

Jaarrekening 2010

Staat van Baten en Lasten

LASTEN	2010	2009
Projectbijdragen oud programma	€ 384.321	€ 1.229.606
Projectbijdragen nieuw programma	€ 4.933.227	€ 5.433.673
	€ 5.317.548	€ 6.663.279
Overhead		
Organisatiekosten WvW	€ 123.156 ¹⁾	€ 165.670
PSAC	€ 15.536 ²⁾	€ 1.972
<i>Overige overhead</i>		
Loon- en overige personeelskosten	€ 441.024	€ 406.009
Advieskosten	€ 66.054	€ 89.193
Bureaunkosten	€ 54.727	€ 93.553
Automatisering en ISO	€ 20.740	€ 52.747
Afschrijvingskosten	€ 6.838	€ 4.765
Overige overhead	€ 48.995	€ 48.969
Onvoorzien	€ 0	€ 0
	€ 638.378	€ 695.236
Totale overhead kosten	€ 777.070	€ 862.878
Kosten About Water	€ -	€ 90.079
Afboeking oninbare vorderingen	€ 76.198	€ 25.380
Saldo van baten en lasten	€ -	€ -
Totaal lasten	€ 6.170.816	€ 7.641.616

BATEN	2010	2009
Fondsenwerving		
Bijdragen sponsors	€ 99.180	€ 679.921
Bijdragen donateurs	€ 59.717	€ 15.221
Bijdragen acties (WvW)	€ 586.304	€ 637.592
Bijdragen projectaanvragers	€ 1.832.319	€ 2.142.330
	€ 2.577.520	€ 3.475.064
Opbrengsten About Water	€ 5000	€ 72.914
Overige opbrengst	€ 3.084	€ 33.711
Subsidies		
TMF-subsidie oud	€ 456.953	€ 1.100.000
TMF-subsidie nieuw	€ 3.104.491	€ 2.933.542
	€ 3.561.444 ³⁾	€ 4.033.542
Financiële baten	€ 23.768	€ 26.385
Totaal baten	€ 6.170.816	€ 7.641.616

1) De organisatie WvW is in 2010 ingekrompen, invoering "franchising systeem" richting steunpunten.

2) Betreft nagekomen kosten PSAC voor 2009 en kosten 2010.

3) Beschikbaar TMF 2006-2010 € 9.265.000, waarvan nog in 2010 besteedbaar € 456.953 (meerjaren verplichtingen); Beschikbaar Millennium Akkoord 2009-2010 € 6.900.000, waarvan ultimo 2010 nog besteedbaar € 862.000; Alle middelen zijn ultimo 2010 al bestemd.

Balans

ACTIVA	31-12-2010	31-12-2009
Materiële vaste activa		
Computerapparatuur	€ 21.524	€ 17.997
	€ 21.524	€ 17.997
Vorderingen		
Bijdragen, donaties en acties	€ -	€ 88.930
Nog te ontvangen bedragen	€ 392.188	€ 978.430
Subsidievorderingen ¹⁾	€ (169.815)	€ 359.090
Overige vorderingen	€ 19.779	€ 26.152
Vooruitbetaalde kosten	€ 42.069	€ 81.467
	€ 284.221	€ 1.534.069
Liquide middelen		
Rabobank RC	€ 2.382.969	€ 2.092.108
	€ 2.688.714	€ 3.644.174

PASSIVA	31-12-2010	31-12-2009
Reserves en fondsen		
Besteedbaar vermogen	€ 477.303 ²⁾	€ 477.303
Resultaat lopend jaar	€ -	€ -
	€ 477.303	€ 477.303
Kortlopende schulden		
Nog te betalen vakantiegeld	€ 11.316	€ 26.855
Nog te betalen inzake projecten	€ 2.180.891	€ 3.093.796
Overige nog te betalen bedragen	€ 19.204	€ 46.220
	€ 2.200.095	€ 3.140.016
	€ 2.688.714	€ 3.644.174

1) Het negatieve bedrag impliceert dat een hoger voorschot is ontvangen dan besteedbaar in 2010.

2) Aqua for All houdt een algemene reserve van beperkte omvang aan om bij gedwongen beëindiging de daarvoor te maken kosten te kunnen financieren. Ultimo 2010 is er nog circa € 914.000 opvraagbaar bij DGIS voor afronding programma's in 2011. De subsidieperiode is verlengd tot 30 juni 2011. De gelden zijn allemaal al bestemd.

The next step forward

Mission statement

Aqua for All heeft de aanbevelingen van het door DGIS gecontracteerde externe evaluatieteam grotendeels overgenomen en verwerkt in haar *mission statement* van november 2010 *The next step forward*. Dit betreft bijvoorbeeld de aanbevelingen om te focussen op een kleiner aantal landen en op grotere projecten. Ook beveelt het evaluatieteam aan activiteiten af te bouwen die niet direct bijdragen aan het resultaat. Wat de werkwijze van Aqua for All zelf betreft, zouden zij de huidige organisatie, management structuur en bureausamenstelling willen handhaven.

Wat verandert: inzet vrijwilligers, kleine projecten

Er wordt hard gewerkt aan een nieuw type verdubbelaar, maar Aqua for All weet nog niet welke vorm deze gaat krijgen. Dat is een tegenvaller voor de vele kleine particuliere projectaanvragen die via Kiosk en Wandelen voor Water binnenkomen. De campagne Wandelen voor Water is onverminderd succesvol, maar de tijd nadert dat we deze megamanifestatie op eigen benen gaan zetten, met betere benutting van de slagkracht van grote ngo's als AMREF Flying Doctors, Zoa Vluchtelingen zorg en Simavi. Deelnemende organisaties hebben tips gekregen hoe lokaal verdubbeling kan worden gevonden voor de projecten waarvoor gelopen wordt.

Ook Kiosk, het loket voor kleine particuliere waterinitiatieven, is onderwerp van bezinning. Kiosk vraagt een onevenredig hoge inzet van het bureau in relatie tot de omvang van projectgelden. Aqua for All overlegt met DIGS hoe zij die broodnodige service in de vorm van inzet van experts, advisering en cofinanciering kan blijven bieden. Wel kunnen vrijwillige experts en particuliere aanvragers elkaar via de website van Aqua for All vinden. Akvo heeft ons ondersteund met website-selfservice en promotie. De kleine projecten worden op de site van Akvo geplaatst, als marktplaats voor werving van sponsors.

Het Bestuur

Het team van Aqua for All wordt gestimuleerd door zeven prominente vertegenwoordigers uit de Nederlandse watersector, die samen het Bestuur vormen:

- Annemarie Moons, dijkgraaf Waterschap Vallei & Eem
- Ria Doedel, directeur WML
- Wim van Vierssen, directeur KWR Watercycle Research Institute
- Jeroen van der Sommen, directeur NWP
- Monique Bekkenutte, directeur Koninklijk Nederlands Waternetwerk
- Fon Koemans, voorheen NWB
- Gerard Doornbos, dijkgraaf Hoogheemraadschap van Rijnland en portefeuillehouder Buitenland van de Unie van Waterschappen

'Er is grote behoefte aan partijen en organisaties die verbindingen maken. Verbindingen tussen koplopers onderling, tussen koplopers en peloton en tussen peloton en achterblijvers. Partijen die zich dienstbaar maar instrumenteel opstellen aan de maatschappelijke beweging naar (internationale) duurzaamheid.'

Jan Rotmans

Wat blijft: makelaar en verdubbelaar

In het verslagjaar sprak Aqua for All met tal van stakeholders om te horen wat zij verwachten van Aqua for All. Nationale én internationale fondsen blijken geïnteresseerd in de wijze waarop Aqua for All haar rol als verdubbelaar en matchmaker heeft ingevuld. Zij willen gebruik maken van die meerwaarde en - net als DGIS in de afgelopen jaren - hun euro omgezet zien in een 'eurodaalder'. Die rol wil Aqua for All met nieuwe fondsen blijven vervullen. De fondsen tonen bovendien belangstelling voor de technologie, kennis en ervaring waar Nederlandse bedrijven over beschikken.

Ook de watersector zelf ziet graag dat Aqua for All verder gaat. De netwerkfunctie, de verdubbeling en de *linking pin* naar de OS-sector wil men niet missen. Professor Jan Rotmans stelt in zijn recente publicatie 'Transitiemanagement, sleutel voor een duurzame samenleving' het belang van *connectors* aan de orde. Aqua for All is en blijft zo'n *connector*.

Wat komt: deelnemerscontracten, programmaontwikkeling

Aqua for All verricht haar activiteiten in de eerste plaats voor deelnemers en strategische partners uit de Nederlandse watersector. Met hen worden deelnemerscontracten afgesloten. Samen met programmahouders ondersteunt Aqua for All de ontwikkeling van programma's inclusief financiering. Voor fondsen die graag de kennis en technologie van waterbedrijven benutten, zoekt Aqua for All op basis van een meerjarig contract programma's die passen bij hun doelstellingen. Diverse contracten zijn in 2010 voorbereid.

Aqua for All streeft ernaar op die manier eind 2012 een programmabudget te hebben ontsloten ter grootte van acht miljoen euro, om daarmee 400.000 mensen onder de allerarmsten te helpen aan veilig water en deugdelijke sanitatie en dat jaarlijks te continueren. Een nieuwe manier van werken. Maar met de conclusies en aanbevelingen uit het evaluatierapport en de reacties uit het veld, zet Aqua for All met een gerust hart deze *next step forward*.

Het team 2011

Staannd v.l.n.r.: Dick Bouman, Elbrich Spijksma, Richard Geneste. Zittend v.l.n.r.: Hetty Brunt, Sulimar Cook, Sjef Ernes, Maaïke de Vette.

Directeur

Sjef Ernes werkte na zijn studie werktuigbouw vijf jaar aan de waterproblematiek in Mozambique, leidde acht jaar het drinkwaterbedrijf van Eindhoven en bracht met de E-WaterGroup industriële wateractiviteiten commercieel op de markt. In 2002 keerde hij terug naar zijn passie: water en ontwikkelingswerk. Als directeur vertegenwoordigt Sjef Aqua for All naar buiten toe. Hij geeft richting aan visie en strategie, samenwerking met partners, fondsenwerving en houdt zich specifiek bezig met business development in drinkwater en sanitatie voor de BoP.

Sjef: 'Aqua for All blijkt nog steeds redelijk uniek. De vele contacten met inspirerende mensen in het veld stimuleren ons. De organisatie is zeer geïmmiteerd aan de zaak: water voor allen.'

Programmamanager

Dick Bouman studeerde af als fysisch geograaf met als hoofdvak hydrologie. Hij werkte enkele jaren als grondwaterdeskundige in Afrika, vervulde veertien jaar lang vele opdrachten als consultant in vooral Afrika en werkte zes jaar voor Kerk in Actie en Icco aan wereldwijde programma's. Bij Aqua for All is Dick sinds 2006 eindverantwoordelijk voor de programma's en projecten.

Dick: 'Wat heerlijk is aan Aqua for All is de grote flexibiliteit en het meedenken met anderen, zowel op je eigen vakgebied als daarbuiten. Een klein team met korte lijnen is daar ideaal voor. Een uitdaging is het grote aantal projecten en partners waarmee we samenwerken.'

Medewerker PR en communicatie

Sulimar Cook haalde een master in International Development studies, met als specialisatie communicatie. Sinds februari 2011 werkt zij als PR-medewerker bij Aqua for All. Zij houdt zich ondermeer bezig met de corporate communicatie - zowel in het Nederlands als in het Engels - en is bezig met vernieuwing van de website.

Sulimar: 'Aqua for All draagt op een geheel eigen manier bij aan ontwikkelingssamenwerking. Er wordt op een duurzame

manier bekeken hoe de armsten in de wereld zichzelf op de lange termijn kunnen blijven ontwikkelen. Het werkveld van Aqua for All trekt mij daarom enorm aan.'

Secretaresse

Hetty Brunt is vaak het eerste aanspreekpunt voor mensen die contact zoeken met Aqua for All. Zij werkt nu bijna drie jaar gemiddeld drie dagen per week bij Aqua for All. Als back officer en secretaresse ondersteunt zij de collega's op allerlei

gebied. Daarnaast houdt zij ondermeer de website bij, regelt nieuwsbrieven en onderhoudt het relatiesysteem. Hetty: 'Het is afwisselend werk in een dynamisch en zeer betrokken team, waarin ik me thuis voel!'

Medewerker programmabureau

Elbrich Spijksma is afgestudeerd in Internationale Ontwikkelingsstudies en deed een post-hbo opleiding in Community Health. Zij heeft veel expertise op het gebied van gezondheidsvoorlichting, en leverde een grote bijdrage aan het Smart Solutions boekje over *Hygiene promotion*. Naast het managen van watsanprojecten van een aantal grote ngo's en waterschappen, houdt zij zich vooral bezig met het uitwerken van het ontwikkelingsspoor Nieuwe Sanitatie. Elbrich: 'Het identificeren van schaalbare modellen voor het leveren van basic services heeft de toekomst. Water en sanitatie zijn essentiële voorwaarden voor ontwikkeling. Daarom heb ik bewust voor dit thema gekozen. Aqua for All bevindt zich daar, waar het verschil wordt gemaakt.'

Medewerker kleine projecten

Maaïke de Vette deed Internationale Ontwikkelingsstudies met als specialisatie ontwikkelingssociologie. (Onderzoeks)ervaring deed zij op in Indonesië, Zuid Afrika en Namibië. Recent werkte ze als project-/beleidsmedewerker bij Women for Water Partnership. Sinds voorjaar 2011 houdt zij zich bij Aqua for All als projectmedewerker bezig met de afronding van de kleine projecten. Maaïke: 'Aqua for All vult een niche in het samenbrengen van een breed spectrum aan organisaties.'

Financieel medewerker

Richard Geneste raakte in 2007 als extern accountant via Deloitte betrokken bij Aqua for All. Vanaf 2009 is hij als extern consultant verantwoordelijk voor de financiële- en projectadministratie van Aqua for All. Richard: 'Al snel droeg ik Aqua for All een warm hart toe. Het is geweldig om met een relatief klein team écht te kunnen bijdragen aan een nobele missie: water en sanitatie voor de allerarmsten.'

Colofon

Uitgave: Aqua for All

Redactie en productie: Couwenberg Strategie & Communicatie, Utrecht

Fotografie: Archief Aqua for All, Isabel Couwenberg, Jos van de Graaf, Michiel Wijnbergh

Vormgeving: b.ont concept & design, Den Haag

April 2011